

Discipline Toezicht en Straf

Petra Bolhuis
&
Theo Meereboer
College-7

Maieutiek 2017

“Vluchten kan niet meer”

Foucault claimt dat het subject -dat wij allen zijn- geproduceerd is en dat de disciplinerende daar een grote rol in speelt. Dat dit ons allemaal treft kan alleen omdat disciplinerende zich buiten de muren van de gesloten instituties is gaan begeven.

Je bent niet meer binnen of buiten de greep van de disciplinerende, de disciplinerende is overal.

Maieutiek 2017-DTSCollege 7

Panopticon is het ei van Columbus

- Waar de pest wel als het model heeft gefunctioneerd, wijkt het panopticon ook af;
- De pest gaat om leven en dood, hier gaat het om goed en effectief maatschappelijk functioneren in de breedste zin van het woord. Ook de toezichthouder zelf staat onder druk.
- Het is “een soort ei van Columbus voor de politieke orde”, zegt Foucault. (285) Waar de methoden tegen de pest uiteindelijk gewelddadig waren, is het panopticon juist zo succesvol door zijn subtiele en versterkende rol.

Maieutiek 2017-DTSCollege 7

1. De functionele omkering van de discipline (289 e.v.)

Het is niet meer het bezweren van een gevaar, maar het verbeteren van de bruikbaarheid van individuen.

Daartoe werkt het in op de kern van maatschappelijke processen zoals productie, kennisoverdracht en leger.

Disciplinerende en scholing worden na de Franse revolutie ook niet meer negatief verwoordt (was: voorkomen van ellende en goddeloosheid)

Maieutiek 2017-DTSCollege 7

De uitzaaing van de disciplinerende mechanismen (291 e.v.)

1. Van speciale gebouwen gaat het naar vrije methoden die je overal en altijd kunt toepassen.
2. Toezicht wordt toegevoegd aan een al bestaande op zich gesloten instelling zoals een school, waardoor er andere ringen van controle ontstaan zoals op ouders van de leerlingen. (nu zijn dat ouders, opvang, studiehuizen, stageplaatsen enz.)
3. Liefdadige instellingen, al dan niet door religieuzen, worden ook disciplinerende en toezichthoudend. Ze hebben godsdienstige, economische en politieke doeleinden. Ze kijken waar de kinderen slapen, vragen naar de trouwacte. (Blz. 293)

Maieutiek 2017-DTSCollege 7

Het nationaliseren van de disciplinerende mechanismen

Nationale politie lijkt top-down maar is dat zeker niet alleen;

Lettres de cachet (296) ; zijn brieven met zegel die de wil van de vorst weergaven, de inhoud kwam echter meestal oorspronkelijk van mensen zoals onderwijzers, parochiepastors of ouders want die vragen de politie om in te grijpen.

Maieutiek 2017-DTSCollege 7

Disciplineren is nu overal

Wat begint als politie toezicht leidt tot overal en altijd waakzaam zijn en tot enorme hoeveelheden rapportage. (295)

"Met een oplettende politie gewent de soevereine vorst zijn volk aan orde en gehoorzaamheid¹." (296)

Disciplineren is geen staatsaangelegenheid. Het is een macht los van wie haar heeft/uitoefent en die wellicht tot in het gezin functioneert. (297)

Maleutiek 2017-DTSCollege 7

Kijken en bekeken worden

"De disciplinerende modaliteit garandeert een onbegrensde differentiatie van de machtsbetrekkingen." (298)

De moderne mens is niet Grieks, we zijn niet op het toneel of toeschouwer; we zitten in de panoptische machine en zijn radertjes van die machine.

Napoleon is zo beroemd omdat hij de figuur is op het snijvlak van

1. de oude tijd; de monarch die de troon terugpakt
2. het nieuwe tijd; een onuitputtelijke onzichtbare ambtenarij. (namen, gemeenteadministratie, wegen, eenheid van wetten in Europa)

Maleutiek 2017-DTSCollege 7

1. Globaal kunnen we stellen dat de discipline (300)

een verzameling technieken is die de ordening van een menigte mensen waarborgt. (300) en zij worden hiermee nuttig (305)

- de machtsuitoefening dient zo weinig mogelijk kosten met zich mee te brengen (economisch en politiek),
- deze maatschappelijke macht dient een maximale effectiviteit en reikwijdte te hebben zonder feilen of leemten,
- deze 'economische' groei van de macht dient gekoppeld te worden aan het rendement van de apparaten waarin ze wordt uitgeoefend (de pedagogische, militaire, industriële en medische apparaten).

Maleutiek 2017-DTSCollege 7

Kapitalisme en disciplineren

"Zoals de methoden van kapitaalaccumulatie aan de basis hebben gestaan van de opbloei van de westerse economie, zo kunnen we stellen dat de methoden om de accumulatie van mensen te beheren een politieke doorbraak hebben bewerkstelligd, waardoor de traditionele, rituele, kostbare en gewelddadige machtsvormen in onbruik raakten en afgelost werden door een subtiele en gecalculerde technologie van onderwerping. Deze beide processen, accumulatie van mensen en accumulatie van kapitaal, kunnen in feite niet gescheiden worden; het probleem van de accumulatie van mensen zou onmogelijk opgelost kunnen worden zonder een groeiend productieapparaat dat de mensen tegelijk gebruikt en onderhoudt; omgekeerd versnellen de technieken die de geaccumuleerde massa bruikbaar maken het proces van kapitaalaccumulatie." (304)

Maleutiek 2017-DTSCollege 7

2 De panoptische modaliteit van de macht.(305)

Er is én rechtsgelijkheid, gelijke parlementaire representatie én micromacht van de disciplineren. Verlichting is vrijheid én discipline:

- Er is geen contract mogelijk en waar die er wel is wordt deze overschreven,
- Geen individuele aanpak, maar klassering en onderverdeling,
- Het recht wordt gedeeltelijk, maar soms blijvend opgeschort.

Maleutiek 2017-DTSCollege 7

3. Iedere machtstoename kan kennis mogelijk maken. (308)

Hiermee overschrijdt disciplineren een technische drempel. (308)

- Testen en consulten hebben als effect dat de discipline wordt uitgeoefend.
- Disciplineren neemt een steeds groter plaats in binnen het gerechtelijke onderzoek. (dat zie je aan vragen als; wie is de dader, werkt de straf verbeterend, is normalisering mogelijk).
- Het gaat dus ook in de rechtspraak nu om het gedisciplineerde individu i.p.v. het rechtssubject. Normaliteit is het credo.

Maleutiek 2017-DTSCollege 7